

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ / MAGISTERSKÉ PRÁCE
OPONENT

Název	Role ženy v pracovním týmu v terénní sociální práci
Autor	Kateřina Kaprasová
Vedoucí práce	Mgr. Petr Matoušek, PhD.
Oponent práce	Mgr. Jiří Brenza

Hodnocená položka	Úroveň a charakteristika položky	Body
<p>Abstrakt</p> <p>Obsahuje abstrakt všechny klíčové části (výchozí, cíle, výzkumné otázky či hypotézy, použité metody, hlavní výsledky a jejich implikace)?</p> <p>Koresponduje abstrakt s obsahem práce?</p> <p>Má abstrakt přiměřený rozsah?</p>	<p>Podoba abstraktu v jistém smyslu předznamenává podobu celé práce. Zpracování tématu v textu totiž neodpovídá názvu ani části abstraktu, který deklaruje seznámení „se <u>specifiky</u> motivace žen se zapojením do terénní práce“. Teoretická i výzkumná část se však týká s velkou převahou obecně sociální práce jako takové, specifik žen jen ve velmi omezené míře. Abstrakt je krátký a příliš obecný.</p>	<p>1 / max. 5</p>
<p>Odůvodnění a rešerše odborné literatury</p> <p>Je zdůvodnění práce logické?</p> <p>Byla zvolena adekvátní literatura a je její záběr vzhledem k tématu dostatečný/úplný?</p> <p>Je zvolená literatura aktuální?</p> <p>Je použitá literatura řádně citována?</p>	<p>Rozsah literatury solidní, seznam čítá 88 titulů, z toho 58 českých či slovenských, zbytek zahraniční. Mezi zdroji však naprosto dominují přehledové monografie/učebnice a s tím koresponduje i úroveň práce s literaturou: Prvních 50 stran je napsáno typickým „středoškolským“ způsobem, kdy jsou dlouze popisovány základní definice (co je to sociální práce, co je to etika (etika v Řecku, Římě, křesťanství, středověku a v moderní filozofii), jaké známe etické kodexy, co je to streetwork a komu všemu se může sociální pracovník ve své praxi</p>	<p>11 / max. 20</p>

<p>Je použitá argumentace prezentována standardním způsobem?</p> <p>Byl dosavadní výzkum podroben kritice?</p>	<p>věnovat...atp. atp. Analyticko-syntetická práce s informacemi je velmi slabá, z dikce textu není zřejmý žádný autorský záměr sdělit čtenáři nějakou myšlenku, popisy různých aspektů sociální práce se v drtivé většině nijak netýkají ústředního „genderového“ tématu (tedy teoretická část nerozvíjí a nekomentuje titulní téma – několik málo výjimek izolovaně zazní, aby bylo záhy opět opuštěno...atp.)</p> <p>Zarazila mě věta z úvodu (str. 8): : „<i>Veřejné mínění týkající se zaměstnanosti žen vypovídá o tom, že zaměstnané ženy budou „pomůžštěné“ , že budou dominantní a agresivní, a nakonec to povede k rodinným neshodám a rozvratům</i> (Oakley, 2000)“ (sic!) Autorka tuto v 21. století a v našem civilizačním okruhu poněkud zarážející tezi předkládá a zřejmě jí na tom nepřijde nic divného. Původní americké vydání knihy je přitom už z roku 1972, jde tedy o 50 roků staré výzkumy... (paradoxní je, že autorka v jiné části textu (str. 49) odkazuje právě na toto původní vydání, které pak ale chybí v seznamu literatury)</p> <p>Absence analytické práce a průběžného vztahování se k tématu (a jeho promýšlení) se projevila i na podobě výzkumných otázek. (viz níže)</p>	
<p>Použité metody a logika struktury práce</p> <p>Jsou jasně stanoveny a zdůvodněny cíle práce, výzkumné otázky či hypotézy?</p> <p>Je zdůvodněna volba použitých metod (rozsah a metoda výběru vzorku, tvorba, zpracování a analýza dat)?</p> <p>Jsou všechny použité metody a postupy dobře a podrobně popsány, umožňuje popis replikaci?</p> <p>Byla věnována pozornost reliabilitě a validitě dat?</p> <p>Má práce logickou strukturu?</p>	<p>Deklarovanému cíli - „<i>seznámit laiky i odborníky s otázkou postavení ženy a její rolí v pracovním týmu terénní práce posuzované z <u>perspektivy rovnosti pohlaví</u></i>“ - bez dalšího upřesnění moc nerozumím. Co přesně je myšleno „perspektivou rovnosti pohlaví v sociální práci“? I kdybych to chápal tak, že práce chce popsat, v čem existují specifické ženské sociální pracovnice ve srovnání s jejím mužským kolegou, tak práce k tomu ani v teoretické, ani ve výzkumné části nic srozumitelného či uceleného neříká (práce konstatuje několik málo genderově zajímavých faktů (např. že v sociální práci početně převažují ženy, ale ve vedoucích pozicích dominují muži), tato fakta ale nijak nerozebírá, nekomentuje, nerozvádí, nepředkládá možná vysvětlení či hypotézy z literatury atp. atp.)</p> <p>Slabá analytická práce s literaturou a v podstatě absence vztahování tezí k ústřednímu tématu se projevuje v přílišné obecnosti výzkumných otázek (viz</p>	<p>11/ max. 20</p>

	<p>str.61). Kvalita kvalitativního výzkumu je však závislá právě na špičkové přípravě, tedy zmapování, jaké otázky řešil předchozí výzkum, a tedy na jaké nuance se mám participantů ptát, abych odhalil hlubší souvislosti fenoménu, který studuji.</p>	
<p>Zpracování tématu a interpretace získaných poznatků</p> <p>Jsou závěry prezentovány srozumitelně?</p> <p>Jsou prezentovány všechny relevantní poznatky?</p> <p>Byly vzaty v potaz silné i slabé stránky práce?</p> <p>Jsou závěry korektní?</p> <p>Byly vzaty v úvahu alternativní vysvětlení?</p> <p>Jsou závěry diskutovány v kontextu soudobého výzkumu?</p> <p>Jsou učiněna doporučení pro další výzkum nebo opatření?</p>	<p>Jediná kapitola, která se skutečně týká genderu, je krátká kapitola „Genderové rozdělení a sociální práce“ (2,5 strany, str.49-51). Na kapitolu se těžko nějak reaguje, protože mnohdy není jasné, co vlastně přesně autorka chce říci, resp. koho a s jakým tvrzením cituje, viz tento odstavec, který následně po částech komentuji:</p> <p><i>Například sociální práce je často popisována jako profese s převahou žen, v níž ale muži neúměrně zastávají vyšší role. Přesto McPhail tvrdí, že „sociální práce je přesněji popsána jako ženská většinová profese s dominancí mužů“ (McPhail, 2004, s.325), protože ačkoli v terénu je mnohem více žen než mužů, nemusí nutně dominovat. To je důležitý argument, protože z popisu sociální práce jako „dominující ženy“ vyplývá, že ženy mají více moci pouze proto, že je jich mnohem více. Přesto tato teorie ignoruje některé důležité body. Zaprvé, menší počet mužů v profesi může mít ve skutečnosti více institucionální moci, a za druhé, profese, jako je sociální práce, je, stejně jako v mnoha oblastech zahrnujících péči o ostatní, devalvována. Otázka, jak funguje moc v institucích sociální práce a jak souvisí s pohlavím, bude pravděpodobně mnohem komplikovanější.</i></p> <p>Nyní s komentáři:</p> <p><i>Například sociální práce je často popisována jako profese s převahou žen, v níž ale muži neúměrně zastávají vyšší role. Přesto McPhail tvrdí, že „sociální práce je přesněji popsána jako ženská většinová profese s dominancí mužů“ (McPhail, 2004, s.325), protože ačkoli v terénu je mnohem více žen než mužů, nemusí nutně dominovat.</i></p> <p>Nerozumím, co se zde chce říci. Proč je druhá věta uvozeno „přesto“? -</p>	<p>16 / max. 30</p>

	<p>věta říká přesně to samé, co věta první...</p> <p><i>To je důležitý argument, protože z popisu sociální práce jako „dominující ženy“</i></p> <p>Kdo ale tedy říká, že sociální práci „dominují ženy“? (jestli správně chápu, co je tou částí věty „popisu sociální práce jako dominující ženy“ myšleno)</p> <p><i>vyplývá, že ženy mají více moci pouze proto, že je jich mnohem více. Přesto tato teorie ignoruje některé důležité body.</i></p> <p>Jaká teorie je zde myšlena?</p> <p><i>Zaprvé, menší počet mužů v profesi může mít ve skutečnosti více institucionální moci, a za druhé, profese, jako je sociální práce, je, stejně jako v mnoha oblastech zahrnujících péči o ostatní, devalvována.</i></p> <p>První věta znovu opakuje potřetí stejnou tezi (aniž by bylo zřejmé, kdo vlastně tvrdí něco jiného). – Souhlasím, že sociální práce nebývá plně doceněna (či oceněna) a že to může souviset s dominancí mužského pohledu ve společnosti, ale celý odstavec vlastně jen konstatuje jeden základní fakt, ale tváří se, jako by jej nějak analyzoval či hlouběji popisoval... Zároveň zde opět není zřejmé: kým přesně je sociální práce „devalvována“?</p> <p><i>Otázka, jak funguje moc v institucích sociální práce a jak souvisí s pohlavím, bude pravděpodobně mnohem komplikovanější.</i></p> <p>U této závěrečné věty nevím, jak se tedy vlastně vztahuje k celému předchozímu odstavci – co je zde tvrzeno či rozporováno? V celém odstavci není o moci v podstatě nic konkrétnějšího řečeno, vyjma Jediná srozumitelná teze, že v sociální práci převažují ženy, ale na vedoucím místech jsou nadproporčně zastoupeni muži – tento postřeh (není to zde nijak doloženo nějakou statistikou) pak zde ale není nijak vysvětlen či analyzován.</p>	
--	--	--

	<p>Tento odstavec stojí sám o sobě, v dalším autorka dál nenavazuje, ale cituje v podstatě nesouvisející Koukolíkovu tezi, že ženy jsou lepší ve čtení neverbálních projevů emocí (toto nenavazování myšlenek v odstavcích jdoucích po sobě se vyskytuje poměrně často)...</p> <p>Odkazují případně na celou kapitolu (jsou to jen dvě strany, 49-51), aby do ní členové komise nahlédli a udělali si obrázek, že mi nejde o nějaké slovíčkaření a snahu diplomantku nachytat, ale o odkaz na matoucí a v podstatě nesrozumitelné formulace, kdy místy čtenář zachytí nějaký střípek srozumitelného sdělení, ale text kapitoly jako celek je podivuhodně těžkopádný a nesrozumitelný.</p>	
<p>Etické aspekty práce</p> <p>Byly vzaty v úvahu etické otázky?</p> <p>Nedošlo k ohrožení zájmů účastníků výzkumu?</p> <p>Jsou diskutovány etické konflikty výzkumné činnosti?</p>	<p>Bez připomínek.</p>	<p>10 / max. 10</p>
<p>Odborný a společenský přínos a celková úroveň práce.</p> <p>Pojednává práce aktuální/praktický problém?</p> <p>Je práce přínosná z hlediska oboru?</p> <p>Obsahuje práce všechny klíčové části?</p> <p>Má práce dostatečný či přiměřený rozsah?</p> <p>Je práce logicky uspořádána?</p> <p>Je práce z formálního hlediska bez chyb?</p>	<p>Práce je logicky uspořádána a je bez chyb, jen z formálního hlediska bych doporučil vybrat si, zda odstavec odsazovat zleva nebo mezi dvěma vynechávat řádek, ale nedělat obé současně.</p> <p>Problémem práce není formální struktura, ale obsah. Téma samotné by mohlo být přínosem, ale podoba práce se s deklarovaným tématem v podstatě míjí.</p>	<p>7 / max. 15</p>

Celkové hodnocení úrovně práce

<p>Komentář oponenta / vedoucího práce (celkové shrnující hodnocení, poznámky)</p>	<p>Slabá analyticko-syntetická práce s literaturou, chybí srozumitelný autorský záměr, tedy snaha něco ke zvolenému tématu skutečně říct či se k tématu ptát (kvůli vlastnímu pochopení).... Několik málo zajímavých tezí je osamocených ,nevytěžených, příliš obecná a neautorská teoretická část nenabízí skoro žádné podněty k formulování otázek v semistrukturovaného interview – což je přitom její smysl. I ty podněty, které se přímo nabízí (např. právě teze o (početní) převaze žen, ale dominanci mužů (v vedoucích pozicích)) zůstávají jen letmo zmíněny, ale nekomentovány, nezvednuty a výzkumem nevytěženy. Struktura rozhovoru je proto dost povšechná, obecná, otázky nesměřují ke zjišťování nějakých ženských rolí a specifik a výstupy jsou proto poměrně banální. V podstatě se ani nedá mluvit o nějaké analýze dat v pravém slova smyslu (ke každé otázce je uveden jen krátce komentovaný seznam odpovědí) , jedna z mála „genderových“ zmínek v nich (otázka preference volby kolegy-muže jako doprovodu, jde-li k problémové situaci či klientovi pro jistotu dvojice pracovníků) zůstává zcela nepovšimnuta, v rozhovoru nerozvedena a v analýze nekomentována. Soubor je tvořen jen ženami (šest) - jak pak poznáme, které motivy, postoje a chování jsou specificky ženské a které by případně ve vztahu k sociální práci třeba sdílel i mužský sociální pracovník, když to nemáme s čím srovnat(?) a závěry velmi chudé, naddimenzovaně a neadekvátně předchozímu textu prezentující otázku sexuálního obtěžování a šikany (které žádná s respondentek neuvádí jako osobní zkušenost) a otázku supervize (která je ale pojata všeobecně, tedy tak jak se týká každého sociálního pracovníka, bez ohledu na to, zda jde o muže či ženu).</p> <p>Práce ale rozhodně není zjevně odfláknutá a je do určité míry i vizitkou českého vzdělávacího systému (a tedy i nás pedagogů), který vede studenty spíše právě k popisnému a málo motivuje a inspiruje k autorskému psaní odborných textů. Práci hodnotím jako hraniční a v případě kvalitní obhajoby ji doporučuji k přijetí s hodnocením „dobře“.</p>
<p>Doplňující otázky k obhajobě</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vysvětlíte, prosím, stručně a co nejsrozumitelněji a nejcivilněji (představte si, že to vysvětlujete své babičce), co je obsahem kapitoly č. 6, tedy v čem přesně spočívá vztah mezi genderovým rozdělením a sociální prací. 2. Jaké jsou podle Vás tři největší rozdíly mezi sociálním pracovníkem-mužem a sociální pracovnící-ženou, tak jak by je formulovali/y: a/sociální pracovníce-ženy b/sociální pracovníci-muži, c/ jejich klienti

Body celkem	56 / max. 100 bodů	
Navrhované hodnocení	<i>práci doporučuji k obhajobě, celkově hodnotím dobře</i>	
Datum	19.8.2020	
Jméno a příjmení, podpis	Jiří Brenza	